

KKO: Ammattiyhdistyksen laitonta työtaistelua ei työehtosopimuksen voimassa ollessa voinut kieltää turvaamistoimella

D&I Alert

14.3.2016

» Employment, Benefits & Pensions

> KKO: AMMATTIYHDISTYKSEN LAITONTA TYÖTAISTELUA EI TYÖEHTOSOPIMUKSEN VOIMASSA OLLESSA VOINUT KIELTÄÄ TURVAAMISTOIMELLA

Korkeimman oikeuden 10.3.2016 antaman ennakkopäätöksen 2016:14 mukaan kärjäoikeuden ei olisi pitänyt kieltää työrauhavelvoitteen vastaista työtaistelua turvaamistoimella. Kyseisen työtaistelun seuraamuksena tuli kyseeseen ainoastaan työtuomioistuimen määräämä hyvityssakko, joten muunlaista seuraamusta ei voitu turvaamistoimellakaan määrätä. Ratkaisu korostaa siten hyvityssakon asemaa laittoman työtaistelun seuraamuksena työehtosopimuksen voimassa ollessa.

Tuomio oli äänestysratkaisu äänin 3–2. Korkeimman oikeuden vähemmistö katsoi, että kärjäoikeus oli toimivaltainen käsittelemään turvaamistoimihakemuksen.

Tuomiossa ei oteta kantaa työntekijöiden ilman ammattiyhdistystä järjestämiin työtaisteluihin tai työehtosopimuksen voimassaolon ulkopuolisiin työtaisteluihin ja niiden mahdollisiin seuraamuksiin.

> MISTÄ ASIASSA OLI KYSE?

Kärjäoikeus oli työnantajayhtiöiden pyynnöstä yksipuolisesti myönnetyllä turvaamistoimella kieltänyt työntekijäyhdistyksiä ryhtymästä laittomaan työtaisteluun työnantajayhtiöissä meneillään olleiden uudelleenjärjestelyjen johdosta. Kärjäoikeus asetti turvaamistoimen tehosteeksi kullekin työntekijäyhdistykselle 400.000 euron uhkasakon. Työntekijäyhdistykset lopettivat laittoman työtaistelun. Osapuolet sopivat riidan, minkä jälkeen työnantajayhtiöt pyysivät kärjäoikeutta peruuttamaan turvaamistoimipäätöksen tarpeettomana.

Turvaamistoimihakemuksen jälkeen työnantajayhtiöiden työmarkkinajärjestö oli pannut työtaistelua koskevan kanteen vireille työtuomioistuimessa. Työtuomioistuin katsoi työtaistelun laittomaksi ja velvoitti työntekijäyhdistykset maksamaan työrauhavelvollisuuden rikkomisesta hyvityssakkoa.

Työntekijäyhdistykset kantelivat turvaamistoimipäätöksestä hovioikeuteen ja vaativat vahvistettavaksi, että kärjäoikeudella ei ollut toimivaltaa kieltää laitonta työtaistelua turvaamistoimella, koska työriitojen käsittely ei kuulunut kärjäoikeuden, vaan työtuomioistuimen toimivaltaan.

> MITEN KORKEIN OIKEUS RATKAISI ASIAN?

Korkein oikeus katsoi, että työtaistelu oli ennakkoratkaisusta KKO 2000:94 ilmenevällä tavalla sinänsä mahdollista kieltää turvaamistoimenpiteenä. Ratkaisusta KKO 2000:94 poiketen korkein oikeus kuitenkin katsoi, ettei turvaamistoimen myöntäminen tapauksessa KKO 2016:14 ollut mahdollista.

Ero johtui siitä, että ratkaisussa KKO 2016:14 kiellettäväksi pyydetty työtaistelutoimi kohdistui voimassa olevaan työehtosopimukseen, toisin kuin ratkaisussa KKO 2000:94. Ratkaisussa KKO 2016:14 kyseessä oli työehtosopimuslain vastainen työtaistelu, jonka seuraamuksena tuli kyseeseen ainoastaan hyvityssakko. Siten muunlaista seuraamusta ei voitu turvaamistoimellakaan määrätä.

Tuomio jakoi korkeimman oikeuden poikkeuksellisen vahvasti. Vähemmistöön jääneet kaksi oikeusneuvosta ratkaisivat kaikki käsiteltävänä olevat kysymykset työnantajayhtiöiden eduksi lähtien siitä, etteivät olisi lainkaan ottaneet asiaa korkeimman oikeuden käsiteltäväksi, koska turvaamistoimi oli jo peruutettu osapuolten päästyä sovintoon. Vähemmistö myös katsoi, että käräjäoikeus oli voinut käsitellä turvaamistoimiasian.

> MITÄ TUOMIO MERKITSEE?

Tuomio merkitsee, että työnantajayhtiöillä ei jatkossakaan ole käytössään tehokkaita oikeussuojakeinoja laittomien työtaistelujen pysäyttämiseen työehtosopimuksen voimassa ollessa. Korkeimman oikeuden enemmistön mukaan kyseisessä tapauksessa työnantajayhtiöiden ainoa oikeussuojakeino laitonta työtaistelua vastaan oli työtuomioistuimen määräämä hyvityssakko, joka asiassa laittoman työtaistelun johdosta myös määrättiin.

Tuomio herättää jälleen kysymyksen työmarkkinoiden pelisäännöistä ja siitä, ovatko laittomien työtaistelutoimien seuraamukset oikealla tasolla. Tapaus osoittaa, että turvaamistoimen tehosteeksi kullekin työntekijäyhdistykselle määrätty 400.000 euron uhkasakko oli riittävä pelote laittoman työtaistelun keskeyttämiseksi välittömästi. Työtuomioistuimen asiassa määräämällä 5.000 euron hyvityssakolla ei ollut tällaista estävää vaikutusta.

Tuomiossa ei oteta kantaa siihen, millaiset seuraamukset ovat mahdollisia työntekijöiden ilman ammattiyhdistystä järjestämässä ns. spontaaneissa työtaisteluissa (KKO 2016:12), järjestäytymättömän kentän työtaisteluissa (KKO 2000:94) tai työehtosopimuksen voimassaolon ulkopuolisissa työtaisteluissa. KKO:n tuore ennakkoratkaisu KKO 2016:12 ja aiempi ennakkoratkaisu KKO 2000:94 viittaavat siihen, että tällaisissa tapauksissa lopputulos voisi olla erilainen.

Seppo Havia
Partner,
Head of Employment, Benefits & Pensions

seppo.havia@dittmar.fi
+358 50 432 9532
(09) 6817 0105

Suvi Knaapila
Senior Attorney,
Co-Head of Employment, Benefits & Pensions

suvi.knaapila@dittmar.fi
+358 40 599 5664
(09) 6817 0114

Toni Kalliokoski
Senior Attorney

toni.kalliokoski@dittmar.fi
+358 41 528 3008
(09) 6817 0119

Dittmar & Indrenius on vuonna 1899 perustettu asianajotoimisto, joka tarjoaa näkemyksellisiä ja kokonaisvaltaisia neuvoja vaativille yritysasiakkaille. Keskitymme luomaan ylivoimaista lisäarvoa. Haluamme olla asiakasyritystemme paras neuvonantajakumppani.
www.dittmar.fiwww.dittmar.fi

Dittmar & Indrenius, Pohjoisesplanadi 25 A, 00100 Helsinki
Puh.: +358 9 681 700
www.dittmar.fi